

Inleiding

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook op CBS Prins Willem-Alexander. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aanpakken. Wij voeren enerzijds een actief preventief beleid om het pesten op onze school te voorkomen; anderzijds pakken we pestgedrag serieus aan. Aan een goede aanpak zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden. Ook die worden in dit protocol beschreven. Daarnaast zijn er in dit protocol afspraken, mogelijkheden voor begeleiding en tips (ook over online pesten) opgenomen voor zowel leerlingen, hun ouders en leerkrachten.

Doel van dit protocol

Dit pestprotocol heeft als doel dat de duidelijkheid van het beleid en de uitvoering er van zorgt voor: *“een veilige basisschoolperiode voor alle kinderen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”*.

Dit is een deel van onze missie als school. Pesten heeft een negatieve invloed op het welbevinden van een kind en staat een goede ontwikkeling van een kind in de weg. Daarom mag er niet gepest worden

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze kapstokregels en afspraken. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan.

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad en de TSO onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

Wat verstaan wij onder plagen en pesten?

Wat is plagen?

Bij plagen is sprake van incidenten. Vaak is het een kwestie van elkaar voor de gek houden. Er zijn gelijke machtsverhoudingen dus kan de geplaagde zich verdedigen en loopt derhalve geen blijvende psychische of fysieke schade op.

Wat is pesten?

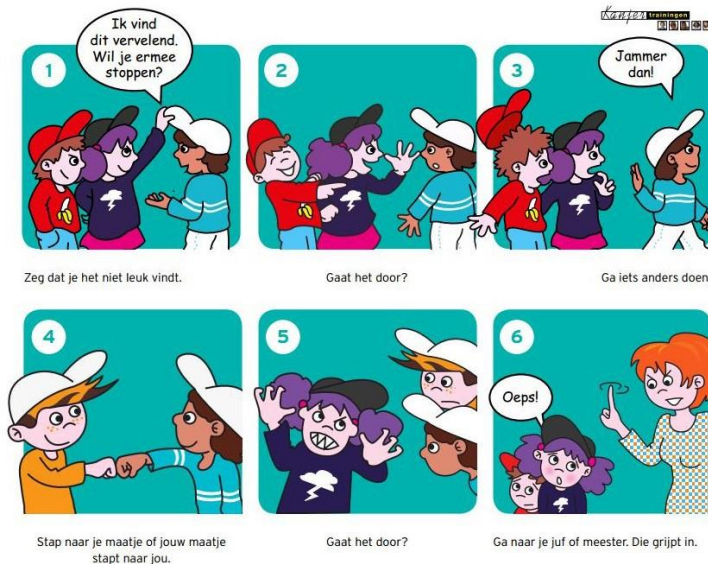
Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door één of meer individuen op een persoon die niet in staat is zich te verdedigen. Bij pesten is de macht ongelijk verdeeld. Pesten heeft negatieve gevolgen voor het slachtoffer.

Hoe gaan wij op onze school met pesten om?

Het voorbeeldgedrag van de leerkrachten (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten nemen duidelijk stelling tegen dergelijke gedragingen.

Een effectieve manier om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is preventief beleid; het afspreken van de gedragsregels voor en door de leerlingen. Aan het begin van elk schooljaar wordt er door elke groep afspraken van de Kanjertraining door gesproken en of geïntroduceerd, inclusief de kapstokregels en klassenafspraken met elkaar opgesteld. deze kunnen als bekrachtiging door iedere leerling en leerkracht ondertekend worden.

- De leerlingen worden op de hoogte gebracht van het pestprotocol.
- De afspraken en de kapstokregels krijgen extra aandacht in de eerste weken van het school tijdens de groepsvorming.
- Vanuit de methode: " Kanjertraining" voor sociaal-emotionele ontwikkeling komen veel onderwerpen aan bod die betrekking hebben op het op een goede manier met elkaar omgaan, iedereen in zijn/haar waarde laten.

Het signaleren en de mogelijke oorzaak

Medewerkers letten op de volgende mogelijke signalen van pesterijen zoals o.a.:

- altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- briefjes doorgeven
- beledigen
- opmerkingen maken over kleding
- isoleren/ negeren
- buiten school opwachten, slaan of schoppen
- op weg naar huis achterna rijden
- naar het huis van het slachtoffer gaan
- bezittingen afpakken
- schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: er zijn vele zichtbare en haast onzichtbare signalen denkbaar. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Oorzaken van pestgedrag kunnen zijn:

- een problematische thuissituatie.
- voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen).
- voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt.
- het niet weerbaar zijn of niet beschikken over voldoende sociale vaardigheden.
- voortdurend met elkaar de competitie aangaan.
- een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt.

Voorwaarden

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders).
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de leerlingen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren, duidelijk stelling innemen en daarnaar handelen. Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch de kop opsteekt, beschikt de school over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een school-contactpersoon een mogelijkheid. De contactpersoon kan u ook in contact brengen met een onafhankelijke vertrouwenspersoon.
- De vertrouwenspersoon kan het probleem onderzoeken, deskundigen raadplegen en het bevoegde gezag adviseren.
De gegevens van de huidige contactpersoon en vertrouwenspersoon zijn te vinden in de schoolgids.

Preventief beleid

In de groep maakt de leerkracht met de leerlingen afspraken over hoe we met elkaar omgaan. In de hele school houden we ons aan de basisafspraken van de Kanjertraining aangevuld met vijf standaard kapstokregels en afspraken die samen met de groep gemaakt zijn:

De kapstokregels

- 1 Er is er maar één die praat, zodat alles beter gaat.
- 2 We zijn aardig voor elkaar, want uitlachen, pesten en schelden is naar.
- 3 Wat jij niet leuk vindt, is vaak ook niet leuk voor een ander kind.
- 4 Los je problemen met praten op, lukt het niet zoek dan de juf of meester op.
- 5 Zorg voor de spullen om je heen, het is niet van jou alleen.

Deze basisafspraken staan op de posters van de Kanjertraining en hangen zichtbaar in het lokaal net zoals de kapstokregels. Ze worden besproken, herhaald en er wordt extra aandacht op gevestigd als herinnering; "zo gaan we met elkaar om". De Kanjerafspraken en kapstokregels komen ook aan bod in het gesprek tussen leerlingen en leerkracht wanneer er een situatie niet goed verlopen is en de ruzie uitgesproken moet worden.

Aan het begin van het schooljaar, de periode tot de herfstvakantie die wij de "**gouden weken**" noemen, staat de groepsvorming centraal in alle groepen.

De leerlingen leren de leerkracht kennen, ze leren de klasgenoten beter kennen en leren ervaren hoe het is om met elkaar om te gaan in dit nieuwe schooljaar met een andere leerkracht en of andere leerlingen in de groep.

Er worden extra activiteiten aangeboden om aan de groepsvorming te werken.

Bijv. opdrachten in groepjes, in duo's waarbij er veel gewisseld wordt van samenstelling.

De leerkracht observeert hoe de samenhang is en anticipeert hier op (plaats in de klas, samenstelling van opdrachtgroepjes e.d.).

In de startvergadering van het team wordt hier ook altijd nog aandacht aan besteed.

De aanpak in de praktijk

Regel 1

Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. Vanaf de kleutergroep brengen we leerlingen dit al bij:

Je mag niet klikken, maar.... als je wordt gepest of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit dan mag je hulp aan de leerkracht vragen.

Dit wordt niet gezien als klikken.

Regel 2

Een tweede stelregel is dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de leerkracht aan te kaarten. Alle leerlingen zijn immers medeverantwoordelijk voor een goede sfeer in de groep.

Regel 3

Samenwerken zonder bemoeienissen:

School en gezin halen voordeel uit een goede samenwerking en communicatie. Dit neemt niet weg dat iedere partij moet waken over haar eigen grenzen. Het is bijvoorbeeld niet de bedoeling dat ouders naar school komen om eigenhandig een probleem voor hun kind op te komen lossen. Bij problemen van pesten zullen de directie en de leerkrachten hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen en indien nodig overleg voeren met de ouders. De inbreng van de ouders blijft bij voorkeur beperkt tot het aanreiken van informatie, tot het geven van suggesties en tot het ondersteunen van de aanpak van de school.

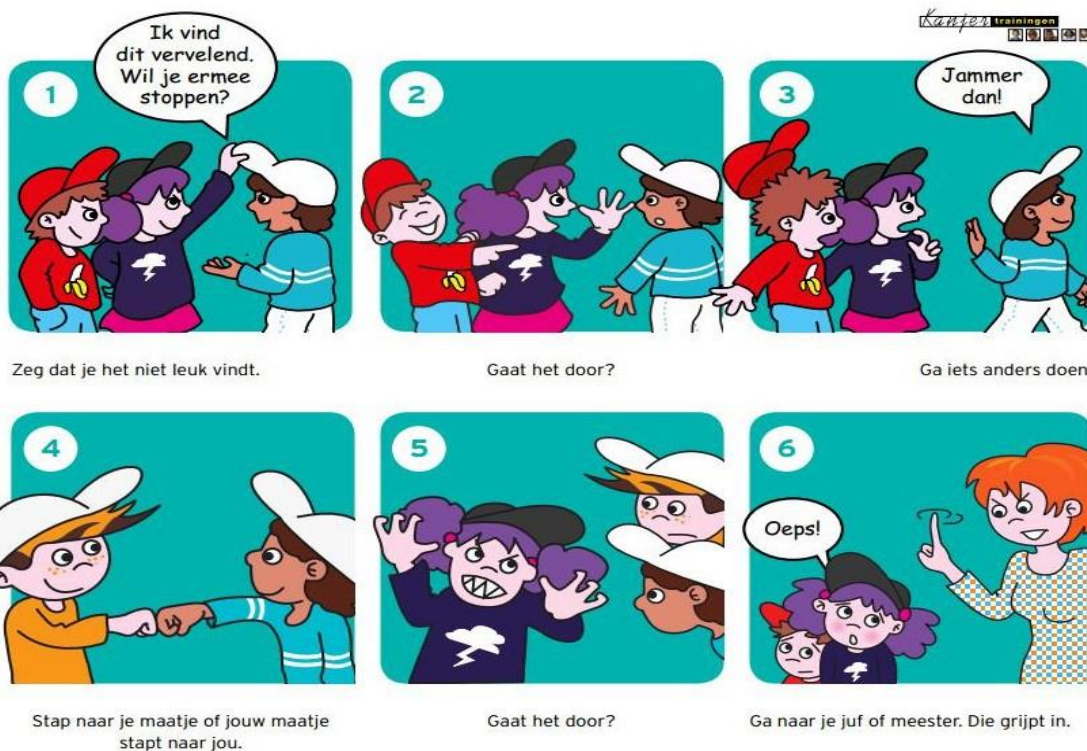
Regel 4

Indien het gedrag van ouders t.o.v. leerlingen of leerkrachten niet meer te tolereren is, wordt het gesprek beëindigd en later in aanwezigheid van derden voortgezet

Aanvullende regels bij de kapstokregels die besproken worden:

- We blijven van elkaar af en komen niet aan een ander als de ander dat niet wil.
- We noemen elkaar bij de voornaam en gebruiken geen scheldwoorden.

Het pestprotocol: aanpak van de ruzie

Wij gaan uit van de zogenaamde “**stop-methode**”.

Als een leerling zich gepest voelt kan hij/zij dat kenbaar maken door ‘STOP’ te zeggen. De ander weet dat hij/zij over een grens heen is gegaan. Diegene weet dat hij/zij dan moet ophouden. Indien dit niet gebeurt, wordt dit door de gepeste (of door een medeleerling) aan de eigen leerkracht of aan een andere leerkracht (pleinwacht) gemeld.

De leerkracht roept de beide leerlingen bij elkaar en dan treedt het volgende stappenplan in werking:

Wanneer leerlingen ruzie met elkaar hebben en/of elkaar pesten proberen zij en wij:

STAP 1:

Er eerst zelf (en samen) uit te komen.

STAP 2:

Op het moment dat één van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en verliezer of zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Een belangrijke stelregel is dat het inschakelen van de leerkracht niet wordt opgevat als klikken. “je mag niet klikken, maar ..... als je gepest wordt of als je ruzie met een ander hebt en je komt er zelf niet uit, vraag dan de hulp van de leerkracht.”

STAP 3:

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en de afspraken te herhalen en hen er op de wijzen. Op het plein handelt de pleinwacht het incident af, geeft dit door aan de leerkracht. De TSO medewerker schrijft het ook op in de TSO-map. De leerkracht dit noteert in de groepsmap.

1. De leerkracht noteert de naam van de pester en de gepeste in de groepsmap met datum en een korte toelichting. T.a.v. de gepeste krijgen we zo ook in beeld of steeds dezelfde leerling het mikpunt is.
2. Als de leerling binnen twee weken, na de eerste notering wederom in de fout gaat, blijft die leerling een pauze binnen, de eigen groepsleerkracht zorgt voor werk.
3. Als diezelfde leerling binnen twee weken, na de laatste notering, weer op de lijst gezet wordt, blijft die leerling een hele week binnen in de pauze. De groepsleerkracht zorgt ervoor dat de leerling werk heeft. De groepsleerkracht neemt contact op met de ouders om uitleg van de maatregel te geven. Ook worden de andere collega's en de overblijfcoördinator ingelicht.
4. Als een leerling binnen twee weken voor de tweede keer op de lijst staat wordt er onmiddellijk door de directie contact met de ouders opgenomen en blijft de leerling een week binnen in de pauzes. De groepsleerkracht zorgt dat de desbetreffende leerling werk heeft.
5. Als de leerling na bovenstaande maatregelen weer in de fout gaat (binnen een termijn van vier weken) nodigt de directie de ouders van die leerling uit voor een gesprek.
6. Wanneer er geen verandering komt in het gedrag van de leerling kan er over gegaan worden een time out, een schorsing of verwijdering (zie beleid op de websites van Spectrum en PWA).

Bovenstaande afspraken gelden in alle schoolse situaties, dus ook bij de TSO, de gym, in de klas, op het plein en tijdens uitstapjes.

Begeleiding

Begeleiding van de gepeste leerling

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe, waar en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie. Bijvoorbeeld: maak je groot en zeg dat je dit niet wil, ga weg uit deze situatie met gestrekte rug, je niet afzonderen
- Ga in gesprek met het gepeste kind en bespreek dat haar/ zijn gedrag, manier van doen, uitzien, verzorging een oorzaak kan zijn van het pesten. Probeer dit inzicht/besef bij de leerling duidelijk te krijgen.
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil
- Sterke kanten van de leerling benadrukken
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)
- Eventueel de situatie bespreken in het SOT (orthopedagoog, maatschappelijk werk)

Begeleiding van de pester

- Praten; zoeken naar de redenen van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden; een echt excuus. "Sorry" is niet afdoende.
- Laten inzien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft, benoemen van haar/ zijn leuke kanten en hoe hij/zij deze kan inzetten
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als de leerling wel pest – belonen (schouderklopje) als de leerling zich aan de regels houdt.

- Leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de ‘stop-eerst-nadenken-houding’ of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in de leerling; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar de leerling kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn.
- Inschakelen van hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD/CJG, schoolmaatschappelijk werk

Begeleiding van de pester en zijn/haar groep

- De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem
- Met de kinderen praten over pesten en over hun eigen rol daarbij
- Met de kinderen overleggen over mogelijke oplossingen en over wat ze zelf kunnen bijdragen aan die oplossingen
- Samen met de kinderen werken aan oplossingen, waarbij ze zelf een actieve rol spelen

De leerkracht

- De leerkracht straalt uit en benoemt dat pesten niet geaccepteerd en niet toegestaan wordt.
- De leerkracht handelt adequaat conform de afspraken vanuit preventief beleid en van uit het pestprotocol.

Adviezen aan alle ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of “ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen”. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderings-positie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed extra aandacht aan uw kind
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus wanneer ze met hun verhaal komen
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Cyberpesten / online pesten

Informatie voor onze leerlingen en hun ouders

Wat is online pesten?

Online pesten (ook wel 'cyberpesten') is pesten via de computer of via de mobiele telefoon. Het kan op school, maar ook en vooral thuis gebeuren; als je je mobiele telefoon op zak hebt, maar ook als je rustig achter je eigen computer zit.

Vaak is niet duidelijk wie de pester is. Je kunt er bovendien ook als het lastig wordt niet voor weglopen. De scheldwoorden, de beledigingen, de bedreigingen kunnen ervoor zorgen dat je je zelfs in je eigen huis niet meer veilig voelt.

Manieren van online pesten

Er zijn veel manieren waarop online gepest kan worden. Iemand kan je bijvoorbeeld vervelende berichten sturen via mail, sms, X, Facebook, Whatsapp, Instagram of andere vormen van sociale media, een foto maken en verspreiden en deze bewerken, of een webcamgesprek opnemen en dat zomaar als filmpje op YouTube zetten. Door de snelle ontwikkeling van digitale media ontstaan er steeds nieuwe vormen van en mogelijkheden om digitaal te pesten.

Tips voor leerlingen

- Denk goed na over welke persoonlijke info je van jezelf bekend maakt en voor wie.
- Houd adresgegevens, telefoonnummers en vakantiefoto's liever voor jezelf.
- Bedenk ook goed hoe je je profiel afschermt.
- Geef nooit je gebruikersnaam en wachtwoord aan iemand anders.
- Meld bij de beheerder van de site waar je gepest wordt. Als je via sociale media gepest of lastig gevallen wordt, dan kun je dit meestal melden aan de beheerder van de site.
- Vertel het aan iemand. Blijf er niet mee rondlopen, maar praat er over met iemand die je vertrouwt.
- Blokkeren. Als iemand je lastig valt of vervelende dingen zegt weiger of blokkeer hem of haar dan.
- Verbreek het contact. Als een onbekende gemeen tegen je doet, probeer je er dan niets van aan te trekken en verbreek het contact.
- Niet reageren. Al je niet reageert is de lol er vaak snel van af.

Tips voor ouders

Denk niet: 'Ik zie het niet, dus het gebeurt niet'. Maak online pesten bespreekbaar: leer uw kind over goed gedrag op internet en omgangsvormen via sociale media. Leer de digitale wereld van uw kind kennen en praat over internet. Hiervoor hoeft je als ouder echt niet alles te weten over internet. De simpele vraag 'wat maak je mee op internet?' zorgt veelal al voor een gesprek. Vertel uw kind dat het altijd met problemen of nare ervaringen op internet bij u terecht kan. Denkt u dat uw kind online gepest wordt? Neem dan ook contact op met school.

Aanpak van online pesten

De aanpak van online pesten verschilt niet wezenlijk van de aanpak van 'gewoon' pesten. Ook bij cyberpesten treden eerst de vier stappen van aanpak bij pestgedrag in werking, gevolgd door de mogelijke consequenties. Contact tussen school en ouders is daarbij essentieel.

Afspraak op school over mobiele telefoons

Een leerling neemt alleen een telefoon mee wanneer hij/zij deze nodig heeft om na schooltijd bereikbaar te zijn. De telefoon wordt bij binnenkomst ingeleverd bij de leerkracht en ze komen deze weer ophalen bij de leerkracht wanneer ze naar huis gaan. Er worden dus geen telefoons meer in de

lade of broekzak bewaard. Tijdens de TSO blijft de telefoon bij de leerkracht. De telefoon wordt bewaard op een afgesproken plaats door de leerkracht.

Wanneer een leerling een telefoon mee neemt naar school, is dit de keuze van de ouders, zij zijn hier verantwoordelijk voor. De school kan niet aansprakelijk gesteld worden voor het beschadigen of kwijtraken van het toestel.

Registratieformulier

Datum	Naam	Bijzonderheden; situatie	Aanpak; uitgevoerde actie